

Un primer pas ferm, valent i necessari

La violència contra les dones puja a escena amb «Només una vegada», una obra al TNC que fuig dels estereotips i vol ser la primera part d'una trilogia

Bernat Quintana i Anna Alarcón a «Només una vegada» | Xavi Buxeda

?No em pensava que seria ple, si avui hi ha futbol?, ?no saben al teatre que si tens una part del cos immòbil no pots baixar tu mateix la cadira plegable??, o ?perdoni ens hem equivocat de fila? comentaris previs d'ambient distès aquest dimecres a la Sala Petita del TNC (<https://www.tnc.cat/ca/sala-petita>). Públic de totes les edats i divers com la vida mateixa, és la setmana Apropa Cultura i el senyor del meu darrera de poc em clava una crossa perquè no sap com posar-la. En fem broma i s'apaguen els llums; l'ocupació fa goig a *Només una vegada*, un espectacle estrenat al Grec i que ens enfronta a un dels problemes més greus de la nostra societat.

Dia sí, dia també, la violència contra les dones és notícia als mitjans; poques vegades, però, puja a escena. La dramaturga Marta Buchaca (<http://www.martabuchaca.com/es/>) ha fet el pas amb aquest text d'estructura clàssica, tres escenes a cadascuna de les quals descobrim aspectes diferents d'aquesta història construïda amb assessorament, sòlida documentació i una sola llicència literària, fer coincidir la parella protagonista en una sessió de teràpia junts.

Excel·lent estil d'escriptura que deixa anar la informació a través de detalls, com qui no vol la cosa i amb rèpliques àgils. Final necessàriament obert, com la vida, que convida a pensar. L'autora també signa una direcció mil·limetrada d'interpretacions naturals i en la qual els silencis afavoreixen el suspens a mesura que avança l'obra. Buchaca vol que sigui la primera part d'una

trilogia, tan de bo els productors en prenguin nota.

Només una vegada, com diu el títol, porta una parella al límit. Si només hi ha hagut una bufetada en un moment de tensió, es pot considerar violència de gènere? Punt de partida per posar-nos davant un mirall que fuig de l'estereotip, i mostrar hàbilment que la violència no entén de classe social, ni de formació intel·lectual. Per això tant Pau (Bernat Quintana) com Eva (Anna Alarcón) diuen que no són així. Així com? Com el classisme i el sensacionalisme han dibuixat sovint les víctimes i els seus maltractadors.

Ell és escriptor, educat, sensible i tremendament sexi. Ella és editora, forta, independent econòmicament i super atractiva. Dues interpretacions brillants per a dos personatges intel·ligents que evolucionen en direccions contràries. El perfecte Pau de la primera escena fa creïble el del final; igual que la seguretat d'Eva durant la segona és el genial preludi del seu pànic posterior. Res és el que sembla. Entre els dos un tercer vèrtex que culmina el triangle perfecte. La psicòloga, Maria Pau Pigem, fa una actuació complexa que combina la concentració del professional treballant amb una situació d'amenaça fora de la consulta, un dany col·lateral que en dirien en llenguatge bèl·lic.

Tota l'acció es desenvolupa al despatx dels serveis socials, un lloc tètric que posa de manifest la manca de recursos públics gràcies a l'escenografia de Sebastià Brosa. A destacar també la música dels canvis d'escena de Clara Peya, molt més que una simple transició perquè transmet a l'espectador diferents estats d'ànim.

Només una vegada es mereix una bona gira perquè és d'aquells espectacles que sense pretensions aconsegueix que tot funcioni a nivell formal. Des d'un punt de vista del contingut té el valor de ser realment valent i necessari en el context que vivim. Aquesta idea me la va refermar la realitat al final de la funció quan, en obrir-se els llums, les dues noies amb edat de lluir el carnet jove de la meua vora restaren immòbils als seients mentre una d'elles no parava de plorar.

Fitxa de *Només una vegada*

Títol: Només una vegada

Autora i directora: Marta Buchaca

Intèrprets: Anna Alarcón, Maria Pau Pigem i Bernat Quintana

Teatre: Teatre Nacional de Catalunya, Sala Petita. Fins al 4 de novembre de 2018